

płk dr hab. Barbara Kaczmarczyk, prof. AWL

Wrocław, 6 stycznia 2025 r.

Akademia Wojsk Lądowych
imienia generała Tadeusza Kościuszki
we Wrocławiu

Arkusz recenzji rozprawy doktorskiej

Recenzja rozprawy doktorskiej: mgr Czesław KONIECZNY

na temat: *Nielegalna imigracja w Polsce w aspekcie zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego*

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie: nauk społecznych

w dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie

forma rozprawy: monografia naukowa

promotor: dr hab. Adrian SIADKOWSKI, prof. AWSB

Podstawę formalno – prawną opracowania niniejszej recenzji stanowi uchwała Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej.

1. Znaczenie podjętego tematu rozprawy doktorskiej

Migracja jest zjawiskiem występującym od zarania dziejów, traktowana jako naturalny proces narodów. Występuje ona w formie legalnej oraz nielegalnej i spowodowana jest m.in. czynnikami: ekonomicznymi, politycznymi, społecznymi lub środowiskowymi. Jej postrzeganie zmienia się wraz z upływającym czasem i zachodzącymi wraz z nim procesami. Niegdyś, w czasach starożytności i średniowiecza, nie istniało pojęcie „nielegalnej migracji” w związku z tym, że granice nie były ściśle kontrolowane. Wówczas główne przyczyny migracji to poszukiwanie ziem uprawnych, lepsze warunki życia, wojny, wędrówki ludów, najazdy czy prześladowania religijne. Dopiero w XX wieku pojawiło się pojęcie „nielegalnej migracji”. Przemyt ludzi zaczął pojawiać się jako zjawisko zorganizowane, zaczęły powstawać także pierwsze organizacje zajmujące się zagadnieniami uchodźców. Z kolei lata 90. przyniosły falę kryzysów migracyjnych spowodowanych m.in. konfliktami na Bałkanach i Bliskim Wschodzie,

zaczęły powstawać nowe szlaki migracyjne, a w wyniku zaostrzonej polityki bezpieczeństwa bardzo dynamicznie rozwijał się proceder nielegalnej migracji. Atak, który miał miejsce 11. września 2001 roku w USA stał się symbolem agresywnej działalności terrorystycznej migrantów, w wyniku którego zaostrzono przepisy graniczne i zmieniono politykę migracyjną. Można powiedzieć, że stał się przyczyną zmiany podejścia do migracji i bezpieczeństwa. Z kolei w XXI wieku migracja stała się wyzwaniem globalnym. Jej główny powód występowania to wojny i konflikty zbrojne. Skala zjawiska stała się olbrzymia. Przede wszystkim pomocne w tym zakresie stały się nowe technologie, dzięki którym ułatwiony został proceder nielegalnego przetrzymania osób przez granice państwa, zmieniły się również sposoby działania zorganizowanych grup przestępczych trudniących się tym zjawiskiem o charakterze przestępczym. Dodatkowo nielegalna migracja zaczęła być wykorzystywana jako narzędzie polityczne.

Zaznaczyć należy, że nielegalnej imigracji, podnoszonej w recenzowanej rozprawie doktorskiej, towarzyszy wiele wyzwań i zagrożeń. Z punktu widzenia wyzwań, należy je rozpatrywać w aspekcie humanitarnym, politycznym, ekonomicznym i gospodarczym. Z jednej strony mówi się o przestrzeganiu praw człowieka, z drugiej zaś o skutkach ekonomicznych, czy bezpieczeństwie państwa i jego obywateli. Niewątpliwie zagadnienie to jest złożone i wymaga wieloaspektowej dyskusji. Nielegalna imigracja związana jest również z zagrożeniami takimi jak: popełnianie przestępstw i wykroczeń zarówno bezpośrednio na granicy, jak i wewnątrz kraju; powstawanie grup przestępczych; przemyt np. narkotyków czy broni; rozwój przestępczości i terroryzm; przetrzymania członków organizacji terrorystycznych na teren kraju; społeczne niepokoje wynikające z różnic religijnych i kulturowych; konkurencja na rynku pracy; ograniczony dostęp do dóbr m.in. takich jak: opieka społeczna, zdrowotna czy edukacja.

Polska w kontekście ochrony zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, na wschodniej ścianie Polski, odgrywa szczególną rolę. Jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo nie tylko Polski, ale i państw Wspólnoty. Ostatni czas pokazał dość wyraźnie, że państwa Wspólnoty nie są dobrze przygotowane na przyjmowanie dużych ilości cudzoziemców, szczególnie o odmiennej religii i kulturze, często niechętnych do asymilacji i przyjmowania zasad

obowiązujących w danym państwie. Problem jest złożony i wymaga porozumienia i współpracy w kwestii skutecznego zarządzania kryzysem migracyjnym wszystkich państw UE.

W kontekście podjętych rozważań zaznaczyć należy, że w Rzeczypospolitej Polskiej zadania: ochrona granicy państwowej, kontrola ruchu granicznego, kontrola legalności zatrudnienia oraz zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji zostały powierzone Straży Granicznej, która legitymuje się dużym, choć wciąż niewystarczającym w kontekście rosnącej skali nielegalnej imigracji, potencjałem osobowym. W realizacji swoich zadań współpracuje z podmiotami krajowymi i zagranicznymi.

Przytoczone wyżej argumenty potwierdzają zasadność wybranej problematyki badań zarówno w zakresie jej walorów użytkowych, jak i poznawczych. Tematyka pracy jest jak najbardziej aktualna, a wręcz należy podkreślić, że priorytetowa. Tytuł pracy koresponduje z prezentowanymi zagadnieniami, jest komunikatywny i w sposób właściwy oddaje najistotniejsze elementy treściowe rozprawy doktorskiej.

2. Ogólna charakterystyka rozprawy

Struktura dysertacji jest ogólnie trafna i logicznie poprawna.

Recenzowana rozprawa doktorska została opracowana łącznie na 319 stronach. Jej struktura obejmuje 6 rozdziałów poprzedzonych wstępem i zwieńczonych podsumowaniem. Jej integralną częścią są: załączniki (3 na 10 stronach), wykaz skrótów (1 strona), bibliografia (24 strony) oraz wykazy: tabel i rysunków (1 strona), wykresów (6 stron), fotografii (1 strona), a także streszczenie w języku polskim (2 strony) i angielskim (2 strony). Załączniki zostały przedstawione na stronach od 273 do 282 i obejmują:

- ⊗ nr 1 – Arkusze dyspozycji do wywiadów jakościowych z przedstawicielami kadry kierowniczej Straży Granicznej (s.273 - s.274),
- ⊗ nr 2 – Arkusze obserwacji prowadzonej podczas wizyty studyjnej w Ceucie - hiszpańskiej enklawie na terenie Maroka (s.274 – s.278),
- ⊗ nr 3 – Arkusze obserwacji prowadzonej podczas wizyty studyjnej w polsko-białoruskim przejściu granicznym w Kuźnicy Białostockiej (s.278 – s.282).

Do opracowania rozprawy doktorskiej Autor korzystał z bogatej krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu, a także metodologii badań, kilkudziesięciu dokumentów prawnych. Do wartościowych źródeł należy również zaliczyć autoryzowane źródła internetowe.

Za atut należy także uznać prezentację zjawisk w formie graficznej, prezentowanych na: 5 tabelach, 1 rysunku, 68. wykresach oraz 24. fotografiach. Ten sposób prezentacji omawianych zagadnień czyni treści przejrzystymi.

3. Ocena metodologiczna rozprawy doktorskiej

Autor Dysertacji odniósł się do założeń metodologicznych we wstępie (s.6-10), w pierwszym rozdziale (s.11-24), w ostatnim podrozdziale każdego rozdziału, a także w podsumowaniu.

Sytuacja problemowa została opisana czytelnie. Doktorant przedstawił zagadnienia migracji w ogóle wskazując, że jej nielegalny charakter ma wpływ na bezpieczeństwo samych migrantów, lokalnych społeczności, państw z których przybywają i do których zmierzają oraz ogólnie na bezpieczeństwo międzynarodowe. Wykazał również zależności pomiędzy migracją a bezpieczeństwem wewnętrznym państwa a także wpływ na mogące powstawać zagrożenia w różnych obszarach. W dalszej części rozważań odniósł się bezpośrednio do zjawiska imigracji i jej wpływu na bezpieczeństwo wewnętrzne. Główny problem badawczy, jaki postawił Doktorant, dotyczy wpływu rozwoju zjawiska nielegalnej imigracji w Polsce na bezpieczeństwo wewnętrzne. Z kolei w odniesieniu do celu ogólnego dysertacji, zostaje on przedstawiony w dwóch wymiarach:

- ⊗ Teoretycznym, mającym na celu poznanie uwarunkowań rozwoju zjawiska nielegalnej imigracji w Polsce oraz jego wpływu na bezpieczeństwo wewnętrzne,
- ⊗ Utylitarnym, mającym na celu opracowanie katalogu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego przez nielegalną imigrację generowanych lub katalizowanych (s.13, linia 9-13 od dołu).

Cel utylitarny, w ocenie Recenzenta, jest ambitnym i trudnym przedsięwzięciem, co należy docenić. Z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa również bardzo istotnym.

Przedmiot badań, cel teoretyczny i utylitarny zostały zdefiniowane w sposób zrozumiały i właściwy.

Doktorant, w procesie prowadzonych badań zastosował teoretyczne i empiryczne metody badawcze. Zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze zostały opisane w sposób nie budzący zastrzeżeń, wskazano również sposób ich wykorzystania w badaniach. Na uwagę zasługuje metoda studium indywidualnych przypadków, która została zastosowana w procesie

badawczym do zbadania działań Turcji w relacjach z Unią Europejską w szczytowym okresie europejskiego kryzysu migracyjnego oraz aktywności władz Białorusi i Maroka inspirujących do naruszenia granic zewnętrznych Wspólnoty (s. 20, 3-6 linia od góry).

Kryteria doboru ekspertów zostały określone w sposób ogólny. Podczas obrony należałoby je doprecyzować i uzasadnić. W ocenie Recenzenta, zabrakło opinii przedstawicieli (ekspertów) innych podmiotów realizujących zadania na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego.

Autor samodzielnie opisał badane zjawisko, dokonał również interpretacji zjawisk, przedstawił wyniki badań własnych. Przedstawione treści stanowią jednolity wywód, a podejście badawcze zapewniło pracy naukowy charakter.

Podsumowując, na podstawie analizy metodologicznych aspektów recenzowanej dysertacji stwierdzam, że Doktorant:

- ⌘ posiada umiejętność prawidłowego sformułowania problemu badawczego.
- ⌘ w sposób oryginalny rozwiązał problem naukowy.
- ⌘ wykazał się odpowiednią znajomością podstaw metodologicznych badan naukowych.

4. Ocena merytoryczna rozprawy doktorskiej

Praca została opracowana w oparciu o wstęp, rozdział metodologiczny i 5 rozdziałów merytorycznych, a także podsumowanie.

Układ pracy nie budzi zastrzeżeń. Jest spójny, a treści przedstawione są w sposób logiczny.

W rozdziale 2 pt. „Migracje na gruncie teorii bezpieczeństwa” (s. 25 - 62) Autor rozpoczął rozważania od przedstawienia rozumienia bezpieczeństwa w ogóle, bezpieczeństwa narodowego oraz wskazanie na miejsce bezpieczeństwa wewnętrznego w kontekście bezpieczeństwa narodowego. W jego opinii jest ono jego składową (s. 29, 13 linia od dołu). Doktorant w swoich rozważaniach zauważa słusznie, że „Przyjmując klasyczny podział przestrzeni działania państwa na sferę wewnętrzną i zewnętrzną, bezpieczeństwo wewnętrzne wiąże się z zapewnieniem stabilności i porządku (w tym porządku prawnego) na terytorium państwa przez struktury policyjne. W takim ujęciu, bezpieczeństwo zewnętrzne dotyczy zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi i jest domeną struktur wojskowych.” (s. 29, 8-13 linii od dołu). Co istotne w ocenie Recenzenta, Doktorant wskazuje tym samym podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo w kontekście tematu rozprawy doktorskiej. W dalszej części omawia zagadnienia zjawiska migracji oraz jego przyczyn. Podejmuje dyskusję na powyższy temat

w kontekście bezpieczeństwa. Następnie uwypukla kwestie zależności pomiędzy Unią Europejską a Turcją, a także presji migracyjnej wywoływanej przez władze Białorusi na kraje Wspólnoty. Obrazuje, podając dane statystyczne a także wskaźniki procentowe, gwałtowny wzrost nielegalnego sforsowania polsko-białoruskiej granicy, który doprowadził do wprowadzenia stanu wyjątkowego na części przygranicznej terenu Polski. Sytuacja wymagała zaangażowania, obok Straży Granicznej, również Policji i Sił Zbrojnych RP. Istotny jest także sam proceder rekrutacji osób chcących przemieścić się do państw Wspólnoty, który Doktorant w sposób czytelny opisał. Rozdział wieńczy opis podjętych działań nie tylko przez Polskę, ale również przez kraje bałtyckie.

W rozdziale 3 pt. „Przekraczanie granic oraz legalizacja pobytu w Polsce” (s.63-102) Doktorant opisuje warunki prawne i zasady ogólne przekraczania granic strefy Schengen z wyodrębnieniem takich zagadnień jak: przekraczanie granic przez obywateli państw trzecich w związku z pobytem krótkoterminowym, a także przekraczanie granic w przypadku innych form pobytu. Zostały scharakteryzowane również zasady regulujące pobyt czasowy i stały na terenie Polski oraz zezwolenie na pobyt długoterminowy rezydenta Unii Europejskiej. Wiele miejsca, w tym rozdziale, poświęcono opisując formy ochrony międzynarodowej oraz instytucjonalne formy zarządzania procesami imigracyjnymi w wymiarze politycznym, decyzyjnym i kontrolno-ochronnym.

Z kolei, w rozdziale 4 pt. „Nielegalna imigracja a zagrożenia bezpieczeństwa państwa” (s.103-141) Doktorant wyjaśnia rozumienie prawne nielegalnego przekroczenia granicy państwa i wskazuje sankcje karne obowiązujące w Polsce za ten proceder. Przekraczanie granicy państwa wbrew przepisom często odbywa się w oparciu o fałszywe dokumenty. Ponadto imigranci przebywają na terenie kraju niezgodnie z prawem poprzez wykorzystanie przesłanek do legalizacji pobytu, czy nadużywaniem form ochrony międzynarodowej. Wyżej opisane procedery skutkują wydaniem decyzji powrotowej, przy czym problem pozostaje, jak zauważył Doktorant, w skuteczności egzekwowania tego prawa. O braku skuteczności świadczą przytoczone przez Autora Dysertacji m.in. fakty, że „W 2019 r. już tylko, co czwarta decyzja powrotowa została wykonana, zaś w kolejnych latach wskaźnik spadł poniżej progu 20%. W 2022 r. tylko około 17 decyzji powrotowych na 100 było skutecznych” (s. 115, 18-20 linia od góry). Powyższe z pewnością nie wpływa pozytywnie na bezpieczeństwo w ogóle. Druga część rozdziału została poświęcona zagrożeniom towarzyszącym nielegalnej imigracji. Autor wskazuje na występowanie dwóch podobnych pojęć istotnych z punktu widzenia omawianej problematyki, tj.: „przerzut

migrantów” oraz „przemyt osób”, które mogą być zrealizowane w sposób zorganizowany. Działalności tej towarzyszy wiele zagrożeń takich jak utrata zdrowia lub życia osób próbujących przedostać się na terytorium państw Wspólnoty. Kolejnym niebezpiecznym procederem jest handel ludźmi (przymusowa praca, wykorzystanie seksualne, i inne). Przedstawione dane statystyczne nie są znaczące, nie zmienia to faktu, że proceder występuje choć w niewielkim stopniu. Problemem jest, jak zauważa Doktorant, precyzja określenia liczby ofiar handlu ludźmi w związku ze specyficznym charakterem tego przestępstwa, dynamicznie zmieniających się metod działania sprawców, a także form ich wykorzystania (s. 125). Kolejny proceder to przemyt towarów np., takich jak: narkotyki, broń i amunicja, złoto, zabytki, alkohol, papierosy, tytoń. Ostatnim zagrożeniem jakie wymienia Autor jest terroryzm. Szczegółowo je definiuje, przedstawia przykłady terroryzmu oraz wskazuje liczby osób zatrzymanych w państwach Unii Europejskiej w związku z podejrzeniem o zaangażowanie w działalność terrorystyczną w latach 2020-2022.

Rozdział 5 pt. „Przesłanki nielegalnej imigracji do Polski” (s. 142-167) dotyczy takich zagadnień jak źródła europejskiego kryzysu migracyjnego oraz europejskie szlaki migracyjne. W pierwszej części rozdziału Doktorant przedstawił zjawisko nielegalnego przekraczania granic zewnętrznych Unii Europejskiej z podziałem na lata 2009-2013 i 2014-2023. W swoich rozważaniach podkreśla znaczenie 2015 roku i w tym kontekście przedstawia nielegalne przekroczenia granic zewnętrznych UE uwzględniając narodowości ujawnionych osób. Druga część tego rozdziału została ukierunkowana na opis europejskich szlaków migracyjnych, a także na wskazanie i omówienie zjawisk ilościowych dotyczących nielegalnych przekroczeń granic zewnętrznych UE w latach 2014-2023 na szlakach: wschodniośródziemnomorskim, środkowośródziemnomorskim, zachodniośródziemnomorskim, zachodnioafrykańskim, granic wschodnich, cyrkulacyjnego, bałkańskiego. Scharakteryzował również szlak Morza Czarnego i Kanału Angielskiego.

Rozdział 6 pt. „Trendy, kierunki rozwoju nielegalnej imigracji w Polsce oraz sposoby ograniczania zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego z nią związanych” (s.168-272), w ocenie Recenzenta – zasługujący na szczególną uwagę, obejmuje takie zagadnienia jak: analiza zmienności zjawiska nielegalnej migracji oraz metody ochrony zagrożonych odcinków granicy. Doktorant dokonał analizy zmienności występowania nielegalnej imigracji na przestrzeni lat 2015-2023 na granicy lądowej i lotniczej. Odniósł się również do granicy morskiej, stwierdzając,

że „(...) w całym objętym analizą przedziale czasowym zdarzenia na granicach morskich były nieliczne i nie miały znaczenia dla rozpatrywanych procesów” (s.208, linia 7-9 od góry). Przedstawił nie tylko skalę zjawiska nielegalnej imigracji, ale wskazał również na państwa, z których pochodzą osoby próbujące przekroczyć granicę wbrew obowiązującym przepisom prawa. Dokonywał porównań i wyjaśniał zachodzące zjawiska. Podrozdział zakończył odniesieniem do jednej z założonych hipotez badawczych. Druga część rozdziału została poświęcona metodom ochrony zagrożonych odcinków granicy w rejonie przejścia granicznego Kuźnica Białostocka-Bruzgi oraz wokół Ceuty – hiszpańskiej enklawy na terenie Maroka. W obydwu przypadkach dokonał charakterystyki: obszaru objętego obserwacją, zabezpieczeń technicznych, zabezpieczeń linii granicy. W efekcie końcowym dokonał porównania zastosowanych rozwiązań. W tym rozdziale przedstawia również opinię ekspertów z zakresu nielegalnej imigracji i ochrony granicy państwowej. Autor dysertacji koncentruje się na zagadnieniach dotyczących: aktywności służb białoruskich w kontekście zagrożeń migracyjnych na granicy polsko-białoruskiej w kontekście działań hybrydowych; reakcji strony polskiej na zagrożenia migracyjne; konsekwencji zastosowania zapory fizycznej oraz urządzeń perymetrycznych na linii granicy polsko-białoruskiej; wspólnotowych procedurach zarządzania procesami imigracyjnymi; sytuacji migracyjnej w kontekście zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego, a także na ruchach migracyjnych w Polsce. Ostatnia część tego rozdziału przedstawia prognozowane zagrożenia imigracyjne oraz propozycję działań zaradczych. Rozdział ten kończą autorskie wnioski Doktoranta, w których jest odniesienie do pytania badawczego, a także hipotezy badawczej.

Podkreślić należy, że ta formuła prezentacji badań jest przejrzysta a prezentowane treści stanowią logiczny ciąg wypowiedzi prezentując jednocześnie bardzo dobry poziom merytoryczny.

Autor wskazuje, że w badaniu wzięło udział 5 ekspertów, są nimi funkcjonariusze Straży Granicznej. W ocenie Recenzenta dobór ekspertów jest zasadny, choć niewystarczający. Pewien niedosyt budzi brak eksperta z Policji i Sił Zbrojnych RP choćby w kontekście sformułowania, że „część zadań obejmujących fizyczną ochronę granicy oraz patrolowanie dróg dojazdowych do linii granicy przejęły jednostki Policji czy Wojska Polskiego” (s. 230, linia 3-6 od góry), czy w kontekście stwierdzenia, że terroryzm jest zagrożeniem towarzyszącym nielegalnym ruchom migracyjnym (s. 23, linia 6-8 od góry).

Podsumowanie (s.271-272) stanowi klasycznie opracowaną całość, właściwie wieńczące treści prezentowane w poszczególnych częściach pracy.

Biorąc pod uwagę prezentowane treści w poszczególnych rozdziałach, które stanowią jednolity wywód, stwierdzam, że Doktorant posiada wiedzę teoretyczną badanego przedmiotu badań.

5. Ocena redakcyjna rozprawy doktorskiej

W pracy występuje jednolity sposób znakowania przywoływanych źródeł oraz kompletność opisów bibliograficznych. Literatura została dobrana w sposób prawidłowy i wystarczający.

W pracy wielokrotnie występują drobne błędy językowe, jak np. na s. 7 – 2 linia od góry, s. 9- 1 linia od góry, s. 57 -13 i 15 linia od góry. Powyższe nie wpływa jednak na zawartość merytoryczną pracy.

Pracę wzbogacają elementy graficzne takie jak: wykresy, tabele, rysunki i fotografie, co należy uznać za walor prezentowanych treści.

6. Problemy do wyjaśnienia

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska jest bardzo interesująca, szczególnie w odniesieniu do prezentowanych treści w rozdziale 6 nt. „Trendy, kierunki rozwoju nielegalnej imigracji w Polsce oraz sposoby ograniczania zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego z nią związanych”.

Nie wszystkie jednak kwestie w całym dziele są czytelne, dlatego też proszę, aby Doktorant podczas publicznej obrony odniósł się do poniższych pytań:

1. Jaka metoda badawcza w realizowanym procesie badawczym przez Doktoranta okazała się najbardziej przydatna. Proszę o uzasadnienie.
2. Proszę o przedstawienie kryteriów doboru ekspertów oraz o uzasadnienie doboru ekspertów tylko ze Straży Granicznej.
3. Jak ocenia Pan sposób raportowania przez Agencję Frontex informacji dotyczących prób nielegalnego przekraczania granicy państwowej wbrew przepisom? Czy według Pana raporty powinny być sporządzane w odniesieniu do liczby zdarzeń, czy do liczby osób popełniających niedozwolony czyn? Proszę o uzasadnienie.

4. Czy według Pana zagrożenia terrorystyczne w Polsce są realne? Jak Pan ocenia skuteczność przygotowań do wystąpienia zagrożenia terrorystycznego w Polsce (zarówno z punktu widzenia podmiotów bezpieczeństwa, jak i społeczeństwa)? Proszę o uzasadnienie.

7. Wniosek końcowy

W konkluzji powyższego, stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska pt. „Nielegalna imigracja w Polsce w aspekcie zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego” opracowana przez mgr. Czesława Koniecznego stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego poruszanego w niniejszej dysertacji.

Pan Magister wykazał się bardzo dobrą znajomością badanego zagadnienia, wysokim poziomem wiedzy merytorycznej oraz umiejętnościami metodologicznymi. Powyższe świadczy o dojrzałości naukowej Doktoranta. Treści przedstawione w rozprawie doktorskiej stanowią istotny wkład w obszar nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Podsumowując stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana mgr. Czesława Koniecznego spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) i wnioskuję do Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej o dopuszczenie Pana mgr. Czesława Koniecznego do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.